

Предлог за именовање Небојше Петровића за члана Управног одбора РТС-а

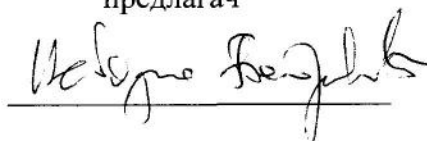
Предлог да се Небојша Петровић, из Београда, рођен 16. јуна 1971. године, са пребивалиштем у улици [REDACTED] доктор наука, редовни професор Филозофског факултета у Београду, број телефона [REDACTED], именује за члана Управног одбора РТС-а.

Прилози:

- а) биографија кандидата
- б) детаљно образложена писана Изјава о виђењу места РТС-а у друштву и визијама развоја
- в) сагласност кандидата да прихвата кандидатуру
- г) изјава кандидата да не постоје сметње из члана 17. Закона о јавним медијским сервисима

У Београду 08.10. 2020.

предлагач

Небојша Петровић

Република Србија
Републичка радиодифузна агенција

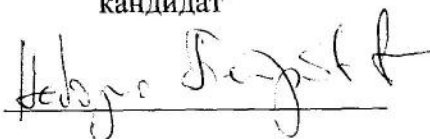
ПРИМЉЕНО: 08. 10. 2020			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01-	1637	/20-	42

САГЛАСНОСТ

Сагасан сам, односно прихватам кандидатуру за члана Управног одбора РТС-а.

У Београду 08.10. 2020.

кандидат

A handwritten signature in black ink, written in Cyrillic script, which reads "Небојша Петровић". The signature is written over a horizontal line.

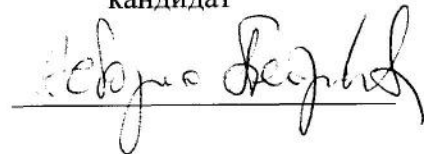
Небојша Петровић

ИЗЈАВА

Изјављујем да не постоје сметње из члана 17. Закона о јавним медијским сервисима мом именовану у Управни одбор РТС-а.

У Београду 08.10. 2020.

кандидат

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style, reading 'Небојша Петровић'. The signature is written over a horizontal line.

Небојша Петровић

BIOGRAFIJA

Nebojša Petrović je rođen 16.06.1971. u Beogradu, gde je završio osnovnu školu, matematičku gimnaziju i Filozofski fakultet, Odeljenje za psihologiju. Odmah po završetku osnovnih, upisuje postdiplomske studije koje okončava 2000. godine, odbranivši magistarsku tezu *Evaluacija Eltemejerovog modela desničarske autoritarnosti*. Tokom osnovnih i postdiplomskih studija bio je stipendista Fondacije za razvoj naučnog i umetničkog podmlatka - Ministarstva za nauku i tehnologiju, koja je uključivala i rad na projektima Instituta za psihologiju. Doktorsku disertaciju *Psihološki aspekti procesa pomirenja u Srbiji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini – struktura i činioci* odbranio je 2004. godine. Od strane bivšeg podpredsednika *International Society for Political Psychology*, prof. Lederer, nominovan je za i dobio "ISPP Graduate Student Complimentary Membership" za najbolju doktorsku disertaciju na svetu, iz oblasti političke psihologije, te godine.

Od 2000. godine stalno je zaposlen na Filozofskom fakultetu u Beogradu, na kateri za Socijalnu psihologiju, prvo kao asistent, a potom kao docent, vanredni i redovni profesor. Predavao je na brojnim univerzitetima: u Kosovskoj Mitrovici, Novom Sadu, Tuzli, Podgorici. Drži nastavu iz oblasti socijalne psihologije (nekoliko kurseva sa raznim aspektima te oblasti) i metoda naučnih istraživanja. Značajan deo gradiva povezan je sa medijima, pre svega se analiziraju mediji kao agensi socijalizacije, proučavaju se pojmovi persuazivne komunikacije i propagande, formiranja i menjanja stavova, značaj medija u razvijanju altruizma, nastanak i borba protiv prerasuda, itd. Čitava oblast se tiče uticaja kompleksnih socijalnih i situacionih faktora na psihološku prirodu i ponašanje ljudi, kao i uticaj psiholoških osobina pojedinaca na promene u široj sredini. Na doktorskim studijama drži kurseve *Psihologija pomirenja i građenja mira i Politička psihologija*.¹ Od 2021. započeće da drži nastavu na kursu *Čovek pred izazovima savremenog sveta*, gde će studenti diskutovati i argumentovati niz izazova savremenog sveta pred kojima se nalazi i javni servis.

---

¹ https://www.f.bg.ac.rs/psihologija/zaposleni_od?IDZ=228

Objavio je kao samostalni autor knjige *Putevi istraživanja autoritarnosti i Psihološke osnove pomirenja između Srba, Hrvata i Bošnjaka*, *Elementi međukulturalne psihologije* i *Socijalne reprezentacije prošlosti*. Pored toga objavio je još četiri knjige kao koautor ili urednik. Tri su iz oblasti nasilja u sportu, posebno u sportu mladih, a jedna je o političkoj psihologiji. Objavljivao je naučne radove u domaćim časopisima *Psihologija* (gde je bio i član redakcije), zatim *Sociologija* (u kojoj je sada član redakcije), *Sociološki pregled*, *Nastava i vaspitanje* i drugim, a ima i niz članaka i u vodećim svetskim časopisima poput *Journal of Personality and Social Psychology*, poslednjih godina gotovo po 10 godišnje, kao i poglavlja u međunarodnim monografijama najvišeg značaja². Objavljuje radove u knjigama, međunarodnim zbornicima radova koji izlaze kod najeminentnijih svetskih izdavačkih kuća. Izlagao je saopštenja svojih radova na nizu naučnih konferencija u zemlji i inostranstvu.

Nebojša Petrović je član nekoliko međunarodnih stručnih udruženja poput *International Society for Political Psychology* i *Society for the Study of Peace, Conflict, and Violence: Peace Psychology Division of the American Psychological Association (Division 48)*.

Dva puta je bio gostujući istraživač na Univerzitetu u Beču kao stipendista Austrijskog ministarstva za nauku, prvi put na Odeljenju za sociologiju, a drugi put na Austrijskom institutu za međunarodne odnose. Bio je polaznik letnje škole namenjene usavršavanju mladih univerzitetskih nastavnika i saradnika »Kulturalna psihologija: socijalni, kognitivni i personalni procesi« u Interuniverzitetskom centru u Dubrovniku, i još nekoliko kurseva organizovanih sa istim ciljem (npr. na seminarima o multivarijantnim statističkim metodama).

Od 2005. godine redovno je boravio (dva puta po tri meseca plus nekoliko puta kraće) kao gostujući istraživač na *London School of Economics and Political Science*, gde je, između ostalog, razvio nekoliko silabusa univerzitetskih kurseva koji se respektabilno tretiraju u celom svetu. U toj instituciji je završio i seminare za postizanje izuzetnosti u držanju nastave.

Nebojša Petrović je učestvovao u nekoliko naučno istraživačkih projekata u svojstvima saradnika, savetnika, kao i koordinatora i rukovodioca za Srbiju u međunarodnim istraživanjima.

---

² <https://www.springer.com/us/book/9781461459323#aboutAuthors> strane 499-520

Uključen je u međunarodne projekte pod pokroviteljstvom Evropske komisije. Održao je niz predavanja na stranim univerzitetima: u Leuvenu, Londonu, Kanterberiju, Budimpešti, Beču, Skoplju i Ljubljani.

Radio je ili radi na nekoliko istraživačkih projekata u zemlji i regionu, između ostalog na najvećem projektu o problemima nasilja u sportu u našoj zemlji (sa preko 3000 ispitanika iz gotovo svih sportova) iz koga su objavljene dve monografije i dva priručnika.

Bio je mentor u oko 80 diplomskih i master radova, kao i na doktorskim disertacijama. Pet studenata po novom doktorskom programu je odbranilo disertaciju kod njega kao mentora. Drži nastavu studentima psihologije, andragogije i sociologije, na osnovnim, master i doktorskim studijama. Drži i kurs na interdisciplinarnim master studijama Beogradskog univerziteta, na programu Računarstvo u društvenim naukama.

Objavio je nekoliko desetina članaka o raznim socijalnim i psihološkim temama u novinama i časopisima, najviše u nedeljniku Blicnews, i dao veći broj izjava i intervjuja za različite pisane i elektronske medije.

Ima razvijenu saradnju sa velikim brojem kolega iz više zemalja. Ekspert je Evropske komisije za evaluacije predloga COST projekata. Učestvovao i rukovodio projektima FP7, COST, RRPP, kao i američke NSF.³ Saraduje i sa istočnim zemljama. Tokom 2018. godine pozvan u Programski odbor konferencija u Sankt Peterburgu koji organizuje Российский государственный педагогический университет им. А. И. Герцена Институт психологии, kao i na konferenciju povodom 45 godina psihologije u Bugarskoj akademiji nauka i umetnosti. Od 2019. godine ekspert je Evropske komisije, u nezavisnom stručnom telu za evaluaciju politika Evropske komisije (pored jedne kolegice iz Poljske, jedini iz čitavog područja srednje i istočne Evrope). Recenzent je u vodećim svetskom naučnim časopisima iz svoje oblasti, kao i u proceni projekata velikih fondacija.

Po h-indeksu, RG indeksu i sličnim indeksima koji govore o akademskim dostignućima spada u veoma uspešne istraživače. U klasifikaciji Ministarstva prosvete i nauke uvek je imao najvišu kategoriju A1.⁴

---

³ https://www.nsf.gov/awardsearch/showAward?AWD_ID=1324097

⁴ https://www.researchgate.net/profile/Nebojsa_Petrovic3
<https://scholar.google.com/citations?user=BPvi9qIAAAAJ&hl=sr>

U javno dostupnoj personalnoj biografiji

https://bib.cobiss.net/bibliographies/sr/webBiblio/bib201_20201008_132616_03243.html ima preko sto bibliografskih jedinica.

IZJAVA O VIĐENJU MESTA RTS-A U DRUŠTVU I VIZIJI I IZAZOVIMA RAZVOJA, kandidata za članstvo u Upravnom odboru RTS-a

Poštovani,

uz prijavu na Vaš konkurs za članove UO RTS-a želim da priložim jednu vrstu programske deklaracije, odnosno mog viđenja mesta i uloge RTS-a u društvu, u nadi da vam će ona omogućiti jasnije sagledavanje moje kandidature od samo šturih podataka iz prijave i biografije.

Pošto iza mene ne stoji ne samo ni jedna moćna, nego bukvalno nikakva organizacija, želim da detaljno obrazložim moju viziju RTS-a u trećoj deceniji XXI veka, uveren u to da će ova moja nezavisnost, i usudio bih se da kažem nesporna stručnost, dovesti do opšte koristi u po definiciji nezavisnom javnom servisu građana Srbije. Javnom servisu, koji svakako treba da deluje u interesu javnosti, i da pruži svim gledaocima kvalitetne i nepristrasne programe i druge rezultate koji imaju informativnu, obrazovnu i zabavnu ulogu (detalji slede).

Ja sam Nebojša Petrović, socijalni psiholog i profesor Univerziteta u Beogradu, i moj dosadašnji rad i reference pokazuju da su mi interesovanja usmerena na razumevanje subjektivnih, ljudskih aspekata socijalnih odnosa, i pokušaja popravljavanja tih odnosa, ne samo kroz brojne naučne radove u vodećim svetskim časopisima, nego i kroz usmeravanje podsticaja za akcije u realnom svetu. Učestvovao sam i vodio brojne projekte, uključujući i međunarodne, koji su bili podržani od najuglednijih svetskih naučnih institucija, npr. američke *National Science Foundation* (nije mi poznato da li je još neko od kolega iz oblasti društvenih nauka imao tu mogućnost). Svi projekti su bili jasno naučni, u smislu principa objektivnosti, bez ikakvih ideoloških zastranjivanja, ali prožeti duhom humanizma i težnje ka ishodima koji znače veću dobrobit za što veći broj ljudi; ali su bili i aplikativni, jer su se bavili otvorenim društvenim problemima koji su tražili rešenja, i to takva koja neće biti u korist jedne grupe, a na štetu nekog drugog. Tu spadaju, između ostalih, fenomeni međuetničkog pomirenja ili nasilja u sportu mladih i njihovog redukovanja i prevazilaženja. Pisao sam kratko, tokom 2003. niz tekstova/eseja na razne teme: od ustavnog sklada Flamanaca i Valonaca u Belgiji, preko porekla nostalgije, do psiholoških osnova za prihvatanje terorističkih ideologija, u tadašnjem nedejniku *Blic News*.

Važan motiv za moju prijavu bile su diskusije u nekim medijima koje su svodile čitav veliki i važan opus rada RTS-a na diskusiju o izveštavanju o političkim strankama. Pošavši od očigledne činjenice da nedvojbeno svi zakoni moraju da se poštuju, da RTS mora da radi na principima objektivnosti, odnosno nepristrasnosti u ovom i drugim pogledima, želim da istaknem da ću, ukoliko budem izabran u Upravni Odbor stalno podsećati na veliku kulturnu i prosvetiteljsku ulogu koju RTS ima od osnivanja (JRT) i da ću se zalagati da se nikako ne redukuje na *Twitter* diskusije, kao ni na tribinu vlasti ili bilo koje druge ideološke grupe. Protivim se i da RTS bude redukovan na *LinkedIn* diskusije gde će moderni menadžeri ljudskih duša sve rešiti uz pomoć nekoliko marketinških krilatica.

Podsetiću, mada je zaposlenima u RTS-u posve jasno, da je u brojnim aspektima RTS, u današnje doba, ono što je za našu kulturu bio Vuk Karadžić pre 200 godina. Radio drame Drugog programa Radio Beograda jesu zlatni majdan kulturnog stvaralaštva; emisije Drugog i Trećeg programa radija jesu arhiva znanja i kulture beskrajne vrednosti, baš kao i serijali muzičkih izdanja produkcije gramofonskih ploča (jedna od stvari za koje bih se zalagao jeste da se nađe adekvatan i kreativan način da to ogromno blago bude približeno široj populaciji građana Srbije); brojne dokumentarne emisije koje se obično emituju na RTS2, a poslednjih godina i na RTS3 mogu biti sjajni pogodni materijali za niz studijskih programa u svim oblastima nauke i umetnosti; RTS Trezor je kako mu i ime kaže najbolji arhiv svedočanstava o godinama i decenijama koje su iza nas. Možete proveriti kod mojih studenata psihologije na Filozofskom fakultetu da imaju film "Petar sa Tare" kao obavezan deo u lekciji o agansima socijalizacije. Kao jedan od primera pomenuću i da već nekoliko meseci stotine mojih pratilaca na LinkedIn-u vidi moju objavu RTS-ovog dokumentarnog programa <https://www.youtube.com/watch?v=3-xE0SBIVdA> "Nauka 2017. Filozofija naučnog eksperimenta" uz naznaku "Obavezno pogledati sa najvećom pažnjom".

Dakle smatram da RTS mora da ostane multifokalni održavatelj i promoter kulture u Srbiji, i da pored toga odgovori na izazove modernog doba vezanih za ulogu radija i televizije u svetu rapidnih tehnoloških promena, te da nađe načina da svoju kulturnu i umetničku, ja bih rekao i antropološku i naučnu baštinu iz arhiva učini koliko god je moguće dostupnom i upotrebljivom svima koji žele da imaju širi pogled na svet. Već se javljaju i drugi izazovi vezani za prenošenje informacija, a to su lažne vesti (fake news) i rad na tom problemu takođe treba da stoji u viziji razvoja za naredne godine RTS-a.

Dakle, podrazumevajući da se poštuju principi objektivnosti u političkom informisanju, treba jasno postaviti da RTS-a nije i ne sme biti jednodimenzionalno svedena na pitanja dnevne politike. Sve ono što RTS jeste i što ima u svojim arhivama mora biti očuvano nezavisno od svih mogućih političkih promena u doglednoj budućnosti. Po svaku cenu se mora izbeći scenario privatizacije, kao npr. nekih rudnika kada je rečeno da je privatizacija uspešna jer je iznos za koji je rudnik privatizovan veći od svih materijalnih sredstava, cene hala i pogona, zaboravljajući da je u današnjem svetu mnogo važniji ljudski kapital, "know-how" i slično. Dakle zapostavljen je višedecenijski rad inženjera geologije, tehnologije i slično, u kome je utvrđeno koji delovi zemljišta imaju veliku količinu rude, gde je nepodesno za dalji rad i slično. Ti papiri su predati gratis, iako je njihova vrednost ponekad i desetostruko veća od vrednosti klasičnog kapitala. Ovakve privatizacije su bile veoma štetne, ali bi bila prava nacionalna katastrofa da zbog određenih političkih prepucavanja, kulturna riznica Srbije iz arhiva RTS-a nestane.

RTS dalje, po meni, treba da kao i do sada ima pored informativne, edukativnu i zabavnu funkciju. Edukativna funkcija vrhunske važnosti jeste negovanje jezika i pisma, pravilnog i potpunog govora, pravilnog kako nas sve uče spikeri decenijama, a potpunog - bez skraćivanja kako nam nameću pisanja kratkih poruka, i bez redukovanja bogatstva jezika na fraze i kliše, što može, kako je još Orvel (u eseju *Politika i engleski jezik*) upozoravao, dovesti i do političkih zloupotreba. Edukativna funkcija se ogleda, nadalje, u dramskom programu koji neretko donosi prvo upoznavanje sa nekim klasicima naše i svetske literature, i to na način gde su likovi prikazani u pokretu, uz određenu scenografiju, kao živa stvorenja, što po zakonitostima funkcionisanja ljuskog uma čini da ih većina ljudi lakše i duže pamti i bolje razume nego kada recimo čita (što takođe ima svojih velikih prednosti). Pored ovog upoznavanja, televizija, posebno nacionalni javni servis, ima veliku odgovornost jer praktično u velikoj meri formira socijalne reprezentacije čitavog društva (sa bar istom snagom kao i školski programi, a neuporedivno intenzivnije od svih drugih agenasa). U svojoj knjizi *Socijalne reprezentacije prošlosti* ja sam ukazao da veliki broj naših građana poznaje stvaranje moderne srpske države u XIX veku pre svega na osnovu serije o Vuku Karadžiću, a na prvu godinu Prvog svetskog rata kroz film *Marš na Drinu*. Znanja nisu samo o istoriji, već o mnogo čemu drugom. Mi smo još pre sto godina imali Milutina Milankovića i knjigu *Kroz vasionu i vekove*, gotovo čitav vek pre TED-a i pre knjige *Sofijin svet*. Imamo niz autora koji su na vrlo lep i zavodljiv način pisali i govorili o mnogim oblastima života, čak i o onim gde se očekuje da znanje bude vrlo usko (npr. radovi Dinka Davidova o srpskoj umetnosti u Vojvodini). Zašto to ne bi bio podsticaj da i danas potražimo nove *Priče iz Nepričave* za

generaciju "digitalnih nomada". Sigurno je da se mogu otkriti novi Mića Tomić, Raša Popov, Timoti Džon Bajfort i Branko Milićević, koji će omogućiti da nove generacije mladih pamte i njih, a ne samo repetitivne isprazne sadržaje ili skandale. To nije nemoguće, i ne treba unapred odbacivati kao nešto neadekvatno ovome vremenu. Kako kaže F. Hajek "Da bi stare istine zadržale svoj uticaj na umove ljudi, moraju biti ponovo sročene jezikom i pojmovima narednih generacija." Tokom jednog od mojih boravaka u Britaniji, na tamošnjoj televiziji, u prepodnevnom satima, video sam ozbiljne rasprave o problemima adolescenata: od neprihvatanja od strane vršnjaka, preko ljubavnih problema, do problema uzrokovanih bolešću, siromaštvom, i drugim razlozima. Kroz pažljivo vođene razgovore sa takvim mladim osobama, njihovim drugovima, komšijama, roditeljima, uz učešće gledalaca, ne samo da su ti problemi rešavani, nego su brojni mladi gledaoci dobijali modele socijalnog ponašanja koji su društveno prihvatljivi, a mogu biti korisni i za rešavanje njihovih ličnih problema, pa i za sâmo razumevanje da oni nisu sami i da njihovi problemi nisu samo njihovi, baš kao u pesmi Tina Ujevića.

Naravno edukacija može i treba postojati i za odrasle, i to kako o problemima porodice (npr. vaspitavanja dece), odnosa prema neistomišljenicima, tako i oko snalaženja u kuhinji, na planinarenju ili u bilo kojoj drugoj situaciji. Veoma je značajno da se npr. roditeljima pruži neka emisija koja može biti i zabavnog karaktera, o izazovima roditeljstva. Kao i mnogim drugim grupama. Nekim roditeljima iz viših klasa, iz gradskih područja jeste dostupno već dovoljno materijala, ali mnogi drugi, koji gotovo nikada nemaju prilike da idu u pozorište, da idu na "kreativnu radionicu" i slično, može mnogo značiti informacija data preko lako dostupnog javnog servisa. Iako neretko sumnjičavo govore kao "ih svi lažu", televizija predstavlja autoritativan medij koji ostavlja snažan utisak i uticaj za veliku većinu gledalaca. Ja ne sporim da takvih emisija već ima, i to pozdravljam, i ovim putem samo ističem njihovu vrednost i važnost njihovog očuvanja. Odličan primer edukacije i zaštite mladih jesu i kratke emisije o zaštiti od digitalnog nasilja. Kao primer približavanja istorije na neformalan način, savremenoj publici, može poslužiti serijski program *Srpski junaci srednjeg veka*. Ili bravurozne minijature u seriji *Beograd večiti grad*.

No naravno oni ne treba da budu samo srpski. Upoznavanje sa kulturama i načinom života, kao i doprinosom opštoj kulturi niza nacionalnih, verskih i drugih manjinskih zajednica jeste jedan od najjačih lekova protiv predrasuda (o tome takođe predajem). Ja sam u tu svrhu lično koristio brojne epizode programa "Ja, mi i drugi" iz koga sam i sam mnogo toga naučio, i koji me je podstakao da potražim neke pomenute materijale, npr. tri filma koji se pominju u epizodi *Demokratija u školi*.

Uvek postoji mesta za nove intrigantne teme, možda poput serije HRT-a *Na rubu znanosti*. Ova edukativna funkcija posebno dobija na još većem značaju u doba korone kada je obrazovni sistem "napadnut" na razne načine, pre svega redukcijom nastave u školama. Složićete se, a možete da proverite i vašim istraživanjima, da ne gledaju svi učenici, od 7 do 19 godina, sa entuzijazmom, sva klasična predavanja na TV-u, koliko god nastavnici bili inovativni i trudili se. Postoji mnoštvo problema od toga da predavanja moraju da se uproseče (znanje iz pedagoške i socijalne psihologije), a onda bivaju prelaka za naprednije učenike, a preteška za praćenje za nešto slabije učenike. Zato bi dodatne lekcije kroz druge vrste emisija (koje takođe postoje, npr. na programu *RTS nauka*) mogu da podstaknu neke od učenika da zavole hemiju, matematiku ili istoriju, i da im to bude životni poziv, kao mnoge iz moje generacije koji decenijama pamte epizode *Opstanak* i druge emisije školskog programa iz perioda kad je taj program uređivao Čedomir Mirković. Neko može reći da je *Opstanak* bila strana produkcija, međutim podsetiću i na bravurozni film Petra Lalovića *Poslednja oaza*, koju je moja generacija išla da gleda u bioskopu sa školom. Možda bi trebalo razmisliti o tome da se gledaoci malo više uključe kroz dodatne kratke i podsticajne rasprave o kontekstu ili sadržaju nekog igranog filma, poput razgovora koje je vodio Vojin Dimitrijević i drugi.

Naravno da se ne zalažem da ceo RTS pretvorim u Treći program Radio Beograda. Pored informativnog i kulturno-obrazovnog programa, svaku televiziju jasno odlikuje i zabavni program. I na njega se mora obratiti pažnja, osmisliti u modernom izdanju, privlačnom za zahtevnog savremenog gledaoca, koji će obezbediti i druge funkcije televizije (mnogi uključe TV da malo "odmore glavu"). Muzički program treba da prati podsticaje gledalaca svih generacija, ali i da podseća gledaoce na kvalitetne muzičke numere svih žanrova. Za svaku pohvalu je izbor *60 najlepših narodnih pesama*, kao i nekoliko sjajnih pokušaja promocije klasične muzike (pamtimo nekoliko velikih koncerata kojima je dirigovao maestro Sudić). To svakako treba nastaviti, ali i razmisliti o načinu promocije rock muzike koja je zlatno doba imala tokom 1980ih, dobrim delom i zahvaljujući emisijama poput *Hita meseca*. Može se razmisliti i o kombinovanju žanrova, ja bih recimo veoma voleo da čujem kad Oliver Njego peva neku starograsku pesmu, kao što sam voleo da čujem i kada je Saramandić pevao o Volgi.

Pored muzičkog važan je i atraktivan filmski i serijski program, kao i razni kvizovi. Malo se šta ima zameriti RTS-u u ovom pogledu osim eventualno mnogostrukog repriziranja nekih serijskih programa. Ja sam lično gledao premijerno sve epizode serije *Selo gori a baba se češlja* i smatram to pozitivnim upoznavanjem (donekle romantično i idilično obojenim) sa

srpskim selom i ljudima koji u selima žive i imaju svoje brige i nade. Međutim, višestruko repriziranje u relativno kratkom periodu se čini ipak preteranim.

Sportski program, posebno sa velikih takmičenja kao što su Olimpijske igre, svetski šampionati u fudbalu, košarci, teniski grand slamovi, a ranije veliki boks mečevi, bili su, i treba da ostanu nešto zbog čega je pola nacije često ustajalo u gluvo doba noći i sa nestrpljenjem bodrilo, strahovalo i radovalo se uspesima naših sportista. Ovome posvećujem malo prostora jer sam siguran da kakve god se promene desile ili ostalo sve isto, RTS uvek pratiti Olimpijske igre ili druga velika i važna sportska takmičenja.

Ja sam nezavisni ekspert *Evropske komisije* koji radi na projektu o vrednostima i identitetima kao prediktorima političkog ponašanja. O vrednostima sam i na srpskom jeziku objavio (uglavnom u saradnji sa Borom Kuzmanovićem) niz članaka u časopisima. Sa tog stanovišta, smatram da RTS može i treba da podstakne javnu debatu koja će dovesti do jačanja važnosti vrednosnih, odnosno ideoloških pitanja, pre svega u međustranačkom životu, čime bismo se udaljili od političkih izbora zasnovanih na manje relevantnim kriterijumima, poput dopadanja ili nedopadanja partijskih lidera. Napredak ka odlučivanju na osnovu racionalne procene zajedničkih vrednosti bi bio veliki civilizacijski iskorak za naše društvo i zaustavio bi negativne aspekte koje promene poželjnih lidera ne mogu da spreče. Naime, iako savremena društva ne karakterišu homogene ideologije (npr. liberalizam i konzervatizam, ili kod nas bi se moglo reći modernizam i tradicionalizam) zalaganja birača za ideje bi sklonile trujuće tendencije opredeljivanja na osnovu (ne) sklonosti prema pojedinim liderima. RTS može u tome odigrati ulogu od traženju od vodećih političkih aktera da se opredele po važnim društvenim pitanjima, i po "paketima" vrednosti: npr. zalaganje za ulazak u Evropsku uniju podrazumeva zalaganje za još čitv niz vrednosti, kao i onemogućavanje drugog skupa vrednosti.

U tom smislu, RTS u svojim programima političkih debata, sučeljavanja političara, eksperata, ideologa i promotera određenih ideja, treba da insistira na debati zasnovanoj na argumentima u kojima će svi imati iste početne pozicije, i u kojima će biti primorani da dosledno, nezavisno od svog interesa u raznim situacijama, brane svoje gledište. Ja sam učestvovao u nizu međunarodnih istraživanja sa kolegama iz niza zemalja gde smo ispitivali preferencije suprotstavljenih vrednosti i njihovu vezu kako sa karakteristikama ličnosti, tako i sa političkim ponašanjem. Među dihotomnim vrednostima nalazile su se sloboda-sigurnost, stabilnost-demokratija, jednakost-bogatstvo, pravo većine-prava manjina, autoritet muškarca- prava žena... U demokatskoj zemlji slobodno je smatrati da određene vrednosti

imaju prioritet kada mora da se izabere, no demokratija znači i da neće onaj ko ima više moći od prilike do prilike birati onaj pol koji mu u tom trenutku više odgovara. Dakle donosioci odluka moraju da donose odluke, a pravo je građana da za te donosiocce odluka postavi ljude koji će donositi one odluke koje su im bliže. Učesnici u raspravama mogu, odnosno moraju da argumentuju svoja stanovišta, da odgovore na kritiku drugih, te da građani znaju ko se za šta zalaže i sa kojom argumentacijom. Na ovaj način, nacionalni javni servis imaće zacementirajuću ulogu u društvenim sukobima i konstruktivnu ulogu u prevazilaženju tih sukoba - kroz prihvatanje pravila igre i jednakih aršina substancijalno važnijih od broja minuta za predstavljanja "programa". Ovim se može izvršiti snažan pritisak na formiranje transparentne političke scene, nezavisno od rezultata konkretnih izbora; odnosno RTS može imati pozitivnu društvenu funkciju, ne favorizujući nikoga od političkih aktera.

Sledeći izazov RTS-a u godinama koje slede jeste održavanje koraka sa ekstremno brzim razvojem informatičkih tehnologija, koje menjaju svet, život i potrebe ljudi. To će zahtevati promenu svega, od opipljivih aparata za proizvodnju zvuka i slike, preko promene načina distribuiranja informacija i pronalaženja raznih novih puteva do publike, i preko promene stila saopštavanja informacija u skladu sa novim društvenim vrednostima, pa do izlaženja na kraj sa ogromnim količinama informacija. Savremeni "cenzori" ih nikako ne mogu sakriti i sprečiti, ali mogu da čine pometnju preko dezinformacija i odvrćanjem pažnje nebitnim, trivijalnim informacijama. U svetu postistine, javni servis mora da bude svetionik od poverenja da se ljudi ne uzgube u informacionim ratovima za tržišta, resurse i profit. RTS treba da se izbori da pruži nepristrasne činjenice u skladu sa najvišim uredničkim standardima, zalažući se za slobodu izražavanja, i boreći se za aktivne, informisane građane. U tom smislu možda bi bilo dobro raditi na zajedničkim platformama sa drugim nacionalno važnim institucijama poput Akademije nauka, univerziteta, verskim zajednicama, i biti generalno otvoren za kritičku diskusiju svih ideja, ma od koga dolazile.

RTS treba da se bori za inkluziju odnosno uključanje. Krilatica "Vaše pravo da znate sve", ne treba da se koristi usko (npr. samo za dnevnu politiku), niti kao pravo samo privilegovanih grupa. Baš nasuprot, RTS mora da ima u vidu interese i potrebe ljudi koji su obično pri dnu društvene lestvice i koji nemaju mnogo mogućnosti i izbora. Uz inkluziju obično se pominju ljudi koji imaju neku teškoću ili nedostatak uz koji ne mogu da se ravnopravno takmiče sa svim ostalima. U jednom društvu, kao što je Srbija, inkluzija mora da uključi ne samo one čije se potrebe u modernom društvu najčešće ističu, već i ljude sa sela, iz nerazvijenih područja,

nezaposlene, iz manjinskih grupa po raznim osnovama, mlade, penzionere, malinare, momke iz sela koji ne mogu da zasnuju porodicu, poljoprivrednike koji prosipaju mleko ili bacaju druge svoje proizvode jer su obezvređeni, one koji trpe nepravdu ili nemaju isto resursa kao većina drugih. RTS treba da bude servis građana pružajući tačne i nepristrasne vesti i programe koji adresiraju probleme ili potrebe ljudi, uključujući i one za zabavom, za psihološkim rastom i samoaktualizacijom, kao i dublje analize koje nisu dostupne na drugim kanalima. RTS treba da obezbedi da informacije i programi budu dostupni, privlačni, razumljivi svim generacijama i staležima, ali i da podstiču na razmišljanje, na samousavršavanje, na formiranje slobodnomislećih građana, koji su ujedno i kritični prema idejama i liderima i solidarni sa drugim ljudima.

Težiti takvim idealima u kojima koristimo i razum i empatiju prema drugima da bismo oplemenili napredak čitavog društva nije ni stvar podsmeha, niti je preteran zahtev.

U izloženom u ovom pismu ja vidim put kojim treba da se razvija RTS u narednim godinama, i smatram da je taj put humanistički i prosvetiteljski. Kao Dositej i Vuk u XIX veku, smatram da RTS danas ima obavezu da pruži građanima Srbije prosvetiteljsku funkciju, u novom svetu ubrzanog razvoja i novih izazova svih vrsta, oslanjajući se na najvrednije iz tradicije i prošlosti, i reflektujući, reprezentujući i služeći potrebama i ciljevima svih delova stanovništva, ne samo onima koji su ministri ili lideri opozicije, nego i malom čoveku na Staroj Planini, na Pešeru, u novosadskom naselju Bangladeš ili drugim zapostavljenim delovima Srbije koji neretko i dan danas od svih kulturnih institucija i medijskih sadržaja imaju dostupan samo RTS.

Ukoliko budem izabran podržavaću one predloge i akcije, kao i one ljude koji budu imali slične ideje u svojim vizijama razvoja RTS-a.

Verujem da je moguće da u Upravni odbor bude izabran neko ko se umesto intersnih, lobističkih grupa oslanja samo na svoju objektivno dokazivu kompetentnost i na ovih nekoliko strana vizije rada RTS-a.

U Beogradu, 08. 10. 2020.

dr Nebojša Petrović